

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ภาวะสุขภาพจากการทำงานของทันตแพทย์ภาครัฐ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นายแมนสรวง วงศ์อภัย

ปริญญา

สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพ.เฉลิมพงษ์ ชิตไทสง ประธานกรรมการ
ทพญ. ศันสนิ รัชชกุล กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพจากการทำงาน ของทันตแพทย์ที่รับราชการในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเน้นที่การเกิดอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อและความเครียด รวมถึงปัจจัยการทำงานที่สัมพันธ์ต่อการเกิดอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อและความเครียด กลุ่มประชากรที่ศึกษา เป็นทันตแพทย์ที่ทำงานในสถานบริการของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 88 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลกลุ่มอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามมาตรฐานเกี่ยวกับอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อของคูรินกาและคณะ และแบบทดสอบความเครียดของโรงพยาบาลสวนปรุงชุด 20 ข้อ เป็นเครื่องมือประเมินความเครียดในประชากรที่ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้การทดสอบ ไค สแควร์

ผลการศึกษาพบว่า ทันตแพทย์เพศชายส่วนใหญ่มีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในระดับที่เป็นปกติ ในขณะที่ทันตแพทย์เพศหญิงพบว่าค่าดัชนีมวลกายต่ำกว่าเกณฑ์ปกติเป็นจำนวนถึงหนึ่งในห้า และพบว่าหนึ่งในห้าของทันตแพทย์ทั้งหมดมีโรคประจำตัว โดยโรคประจำตัวที่พบมากที่สุดอันดับแรกคือ โรคภูมิแพ้ ไวรัสตับอักเสบบี และแผลในกระเพาะอาหาร ในด้านอัตราความชุกของการเกิดอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อของทันตแพทย์ในช่วง 6 เดือนและ 7 วันที่ผ่านมาเท่ากับร้อยละ 80.72 และร้อยละ 32.53 ตามลำดับ และส่วนของร่างกายที่มีอาการ

ผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อที่พบมากที่สุดคือ คอ ไหล่ และข้อมือกับมือ คิดเป็นร้อยละ 48.2, 36.1 และ 28.9 ตามลำดับ แต่หากพิจารณาในส่วนของอวัยวะที่มีความเจ็บปวดและความถี่ในการเกิดบ่อยที่สุด คือ คอ ไหล่ และ หลัง คิดเป็นร้อยละ 26.5, 21.7 และ 12.0 ตามลำดับ ในส่วนของความเครียดในทันตแพทย์พบว่าร้อยละ 47.0 มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 31.3 มีความเครียดอยู่ในระดับต่ำ และอีกร้อยละ 21.7 มีความเครียดอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นระดับความเครียดที่ต้องได้รับการจัดการ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการยศาสตร์ระยะเวลาที่ให้บริการทางทันตกรรมแก่ผู้ป่วยต่อสัปดาห์ ดัชนีมวลกาย และระดับความเครียดของทันตแพทย์ เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดกลุ่มอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักและให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าว การเฝ้าระวัง การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน และความรู้ด้านการจัดการความเครียด รวมถึงลดถึงการติดตามความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพในการให้บริการ ป้องกันและลดอัตราการเกิดอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อและความเครียด จากการทำงานของทันตแพทย์ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Health Status from Working Among Government Dentists in Chiang Mai Province

Author Mr. Mansuang Wongsapai

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof. Chalermpong Chittaisong, D.D.S Chairperson

Mrs. Sunsanee Rajchagool, D.D.S Member

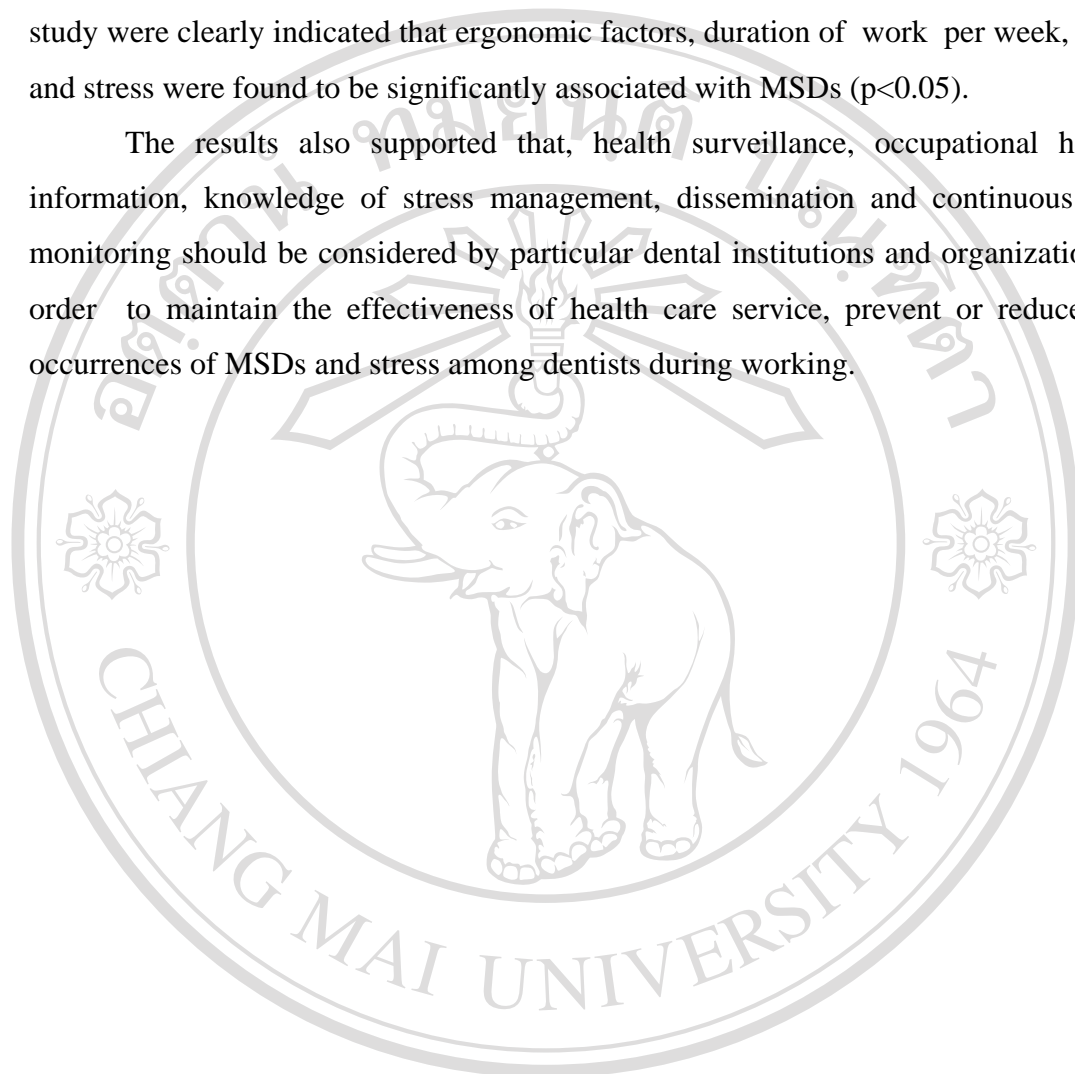
ABSTRACT

This study was aimed to examine health status from working, focused on musculoskeletal disorders (MSDs) and stress, and to examine the association between some working factors and MSDs and stress among government dentists in Chiang Mai province. The study population was consisted of 88 government dentists in Chiang Mai province. Data were collected by MSDs questionnaire which was modified from Nordic musculoskeletal disorders (Kuorinka *et al.*, 1987), and Stress questionnaire was Suanprung Stress Test-20. Data analysis was done by descriptive statistics and chi-square test.

The findings revealed that, the majority of male dentists had normal Body Mass Index (BMI), while one fifth of female dentists had lower level of BMI. One fifth of the dentists in this study reported that they had one or more diseases such as allergy, hepatitis B and peptic ulcer. The prevalence rate of MSDs during 6-month period was 80.72 percent and that of last 7-day was 32.53 percent. The most affected organ was neck (48.2 %), shoulder (36.1 %) and wrist/hand (28.9 %). The most frequent painful organs were neck (26.5 %), shoulder (21.7 %) and back (12.0 %)

respectively. Most of the dentists had moderate stress (47.0%), however 21,7 % of them showed high level of stress and stress management is needed. The results of this study were clearly indicated that ergonomic factors, duration of work per week, BMI and stress were found to be significantly associated with MSDs ($p < 0.05$).

The results also supported that, health surveillance, occupational health information, knowledge of stress management, dissemination and continuous risk monitoring should be considered by particular dental institutions and organization in order to maintain the effectiveness of health care service, prevent or reduce the occurrences of MSDs and stress among dentists during working.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved